

Jacob Vestergaard

Tað er vinnan sum skal skapa vøkstur í samfelagnum!

Seinastu tíðina hevur nógv kjak verið í miðlunum um tilfongisgjald á fiski, serliga á makreli, og hava bæði leik og lærd tikið lut í hesum kjaki.

Teir somu búskaparfrøðingarnir, teir sum standa aftan fyri og stuðla upskotinum hjá Tjóðveldi um nýskapan av fiskivinnuni, eru alla tíðina at síggja og hoyra, antin sum greinskrivarar ella sum viðmerkjarar til alt, sum hevur við fiskivinnuna at gera.

Dagskráin er greið, endamálið er at sannføra politisku skipanina um, at tað besta fyri samfelagið er, at flyta pengar frá fiskivinnuni í landskassan.

Hetta hevur partvíst eydnast, tí tað eru politikarar sum í ramasta álvara tosa um, at tað fer at menna fiskivinnuna og samfelagið, um fiskur verður seldur um uppboðssølu ella álagdur verður tilfongis-skattur.

Kjakið um tilfongis-skatt/uppboðssølu hevur verið rættuliga einstáttað, hóast onkur hevur roynt at snúgva kjakinum, men beinanvegin hava somu búskaparfrøðingar lagt uppi, og saman við teimum altvitandi viðmerkjarunum hjá kringvarpinum, roynt at fingið kjakið aftur á somu einstáttaðu kósina, har einasta loysnin er tilfongis-skattur og uppboðssøla.

Fiskivinnan er ein hárisikovinna, har nógv viðurskiftir eru, sum fiskimaðurin og reiðarin onga ávirkan hava á og ikki kunnu gera nakað við.

Nevnast kunnu fiskaprisir og prísar á olju, sum broytast frá einum degi til annan. Veður og onnur náttúruviðurskiftir, sum gera, at nøgdirnar av ymisku fiskasløgunum broytast alla tíðina.

Hetta eru umstøður, sum føroyska fiskivinnan altíð hevur liva undir. Tilfongis-skattur og uppboðssøla fer at gera, at tá tað gongur gott

í vinnuni, fer landskassin avstað við yvirskotinum, meðan vinnan sjálv má bera tær ringu tíðirnar.

Hetta fer við tíðini at taka grundarlagið undan vinnuni. Vinna má í góðum tíðum hava møguleikan at leggja niðurfyri, fyri at kunna klára seg, tá tíðirnar blíva verri.

Fiskivinnan er hvønn dag í einari harðari kapping, har marknaðartreytirnar ráða fyri, ofta undir truplum umstøðum, at fáa so gott úrslit sum møguligt, fyri at tryggja framtíðar rakstur og menning.

Tað er vinnan, sum við sínum virksemi, skal skapa vøkstur í samfelagnum. Tí má vinnan sleppa at tjena pengar. Um vit leggja gjald á vinnuna og flyta partar av vinninginum í landskassan, tosað verður um eina 3-sifraða milliáaupphædd, forða vit fyri menningini, tí landskassin er ikki førur fyri at skapa vøkstur í samfelagnum - tvørtur ímóti.

Vinnan dugur betur at nýta vinningin til nýskapan og vøkstur, til frama fyri alt samfelagið, enn landið dugur.

Skulu vit framhaldandi hava eina framkomna fiskivinnu, sum er treytin fyri at verða í fremstu røð, má vinnan hava møguleikan at endurnýggja seg alla tíðina.

Fleiri pengar vit flyta frá fiskivinnu beinleiðis í landskassan, truplari verður tað hjá vinnuni alsamt at hava tey bestu og mest framkomnu framleiðslu-tólini, bæði á sjógvi og landi.

Føroya land hevur verið og er vælsignað við fólki, sum við dugnaskapi hava megnað at skapa virðir til samfelagið burturúr fiskiríkidøminum. Tað er serliga fiskivinnuni fyri at takka, at vit kunnu kalla okkum eitt framkomið vælferðarsamfelag.

Tað er hugaligt at síggja, hvussu fiskivinnan, bæði á

sjógvi og landi, spennir seg út, fyri at taka ímóti teimum avbjóðingunum, sum eru fyri framman.

Hetta letur seg gera, tí vinnan hevur havt møguleikan at tjena pengar.

Um landið á hvørjum árið var fari avstað við einari 3-sifradari milliáaupphædd, beinleiðis frá vinnuni inn í inneffektiva landskassan, høvdu vit ikki sæð tey initiativur, sum eru kring alt landið í dag.

At vit hava eina vinnu, sum av álvara tekur kappingina upp við peningasterku fyrirkurarnar uttanlands, er gleðiligt og gevur okkum mót uppá framtíðina.

Tað hevur alstóran týðning fyri Føroyar, at vit hava sterkar vinnufyrirkurur, sum kunnu verða við til at lyfta virksemi kring alt landið.

Vit bera ikki orð fyri at duga so væl at standa saman, og ofta hevur verið tvídráttur ímillum ymisku økini í landinum. Hetta er við at broytast og tað er gott. Føroyska fiskivinnan hevur brúk fyri, at allar góðar kreftur standa saman og arbeiða saman, óansæð hvar tær koma frá í landinum, við tí felags endamáli, at fáa sum mest burturúr til føroyska samfelagið.

Henda broyting hevur gjørt, at tær peningasterku føroysku fyrirkurnar eru vit til at stuðla og menna virksemi kring alt landið.

Vinnan hevur sett sær fyri, at øll virðisøkingin av føroyska fiskinum skal fara fram umborð á føroyskum skipum og uppi á landi í Føroyum.

Hetta eru risa framstig fyri føroyska samfelagið, og eru hetta ilógur, sum kosta fleiri hundrað milliónir krónur. Hetta hevði ikki kunna lati seg gjørt, um landskassin á hvørjum ári hevði tikið eina 3-sifraða milliáaupphædd frá fiskivinnuni.

Vinnan ger á sama hátt

sum altíð, nýtir vinningin til ilógur kring alt landið, og skapar hetta inntøkur til alt samfelagið. Tilfongisrentan verður nýtt til virksemisskapandi ilógur, júst soleiðis sum tað skal verða.

Hetta er tað sum samgongan hevur lagt upp til í samgonguskjalinum, og vinnan hevur tikið tað til eftirtektar.

Virðisøking av føroyskum fiski uppi á landi í Føroyum, er tað sum gevur samfelagnum og harvið landskassanum størstu inntøkurnar.

Virðisøkingin skapar arbeiði til nógvar hendur, frá tí at fiskiskipini koma til lands við rávøruni, til lidna vøran verður avskipað.

Eitt framkomið virki hevur, umframt vanlig arbeiðsfólk, brúk fyri handverkarum og teknikarum at ymiskum slag. Umframt hetta, er ein ørgrynna av avleiddum virksemi, fyri at halda skip og virkir gangandi.

Hetta skapar inntøkur til tænastuvinnuna, til veitarar av ymiskum slag, til komm-unukassan og ikki minst til landskassan.

Gongur tað gott og skipini og virkið fær yvirskot, megnar fyrirkkan at fylgja við tøknlugu menningini, og endurnýggja seg, sum er fyrirtreytin fyri at verða við í kappingini.

Skuldi tað hent, at peningur leyp av, og tað ger tað viðhvørt, kundi tað hugsast, at fyrirkkan royndi nýggjar leiðir, móguliga við at virðisøkja tilfongið enn meira, ella at byrja heilt nýggjar vinnur.

Vit hava jú sæð, at føroyskar fyrirkurur, sum hava tjent pengar í fiskivinnuni, hava verið stabiliserandi fyri føroysk feløg, sum bjóða seg fram uttanfyri landoddarnar, m.a. í oljuvinnuni.

Onnur feløg, sum hava vunnið pengar í fiskivinnuni, gera stórar ilógur í frálanda-

vinnuna, og soleiðis kundi ein hildi áfram. Alt átøk og frambrot, sum gagnað føroyska samfelagnum og flyta okkum enn longur fram á leið.

Um landið á hvørjum ári fer at flyta eina 3-sifraða milliáaupphædd frá fiskivinnuni inn í landskassan, fer tað ikki bert at darva menningini av fiskivinnuni, men allari menning av samfelagnum.

Tey, sum halda, at landskassin skal hava alla tilfongisrentuna, og at vinnan skal hava avmarkaðan vinning/yvirskot, liva í einari farnari tíð, tá fleiri hildu, at staturin/landskassin skuldi eiga vinnutólini og standa fyri øllum vinnuligum virksemi.

Lat okkum geva vinnuni bestu karmarnar at virka undir, og lata vinnuna fáa loyvi at tjena pengar, so vit eisini í framtíðini, kunnu kalla okkum eina framkomna fiskivinnutjóð.

Vit standa frammanfyri stórum avbjóðingum. Bera vit okkum rætt at, og tað vóni eg at vit gera, kunnu vit styrkja alla fiskivinnuna, og fáa munandi størri inntøkur til samfelagið.

Tað er vinnan, sum skal skapa vøkstur.

Jarvin Feilberg Hansen

KAF hevur ongar heimildir

Vit hava eitt kommunalt arbeiðsgevarafelag, sum nevnist KAF. Allar kommunurnar í KSE, Kommununi samskipan Føroya og FK, Føroya Kommunufelag eru umboðaðar í KAF. Kommunala arbeiðsgevarafelagið hevur m. a. til uppgávu at samráðast vegna sínar limir.

Føroya pedagogfelag hevur 2 sáttmála(mót) partar. KAF og Fíggjarmálaráðið. KAF umboðar kommunurnar, sum reka dagstovnaðkið og FMR, sum rekur landsins stovnar, t. d. Sambýlir og vard verkstøð.

Støðan, sum partarnir eru í í dag, er tíanverri ikki ókend. Vit hava 2 sáttmálamótpartar, har annar snøgt sagt onki hevur at siga! Hesin parturin eitur KAF. Tað ber ikki til hjá hesum sáttmálaparti at gera ein sáttmála ella aðra avtalu við eitt felag uttan at FMR hevur góðkent og blástemplað sáttmálan ella avtaluna fyrst.

Mín spurningur til allar kommunur er tískil: Finna tit tykkum í hesum. Ein borgarstjóri, er hann nevndur er hann kendur, segði einaferð: »Tann, sum skal gjalda – hann skal valda« – men hetta síggja vit ikki nógv til í hesum døgum.

Til landins leiðslu: Hvussu er so við sambýlum, vardum verkstøðum o. ø. Spart er inn á bein hesi síðstu árin – og starvsfólkin, sum tó so hava valt at starvast innan hetta økið hava bert havt sín fakliga stoltleika at halda seg til. Er tað hetta tit vilja?